

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi: Prostor 1x55 mm po K 2. Uradni razglasi, poslano ter notice isti prostor K 3. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 336, za pol leta K 168, za četrt leta K 84, za mesec K 28. Za inozemstvo mesečno K 45, letno K 540.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravišтво je v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I, Učiteljska tiskarna.

Statut Socijalističke partije Jugoslavije.

I. Ime.

Čl. 1. Socijalistična stranka Jugoslavije je član socijalistične mednarodne zajednice in deluje v smislu odlokov mednarodnih socijalističnih kongresov.

II. Članstvo.

Čl. 2. Člani stranke zamorejo biti oni, ki usvajajo program in statut stranke, delujejo na njenem okrepitju in plačujejo določeno članarino.

Čl. 3. Od članov se pričakuje, da pripadajo svoji strokovni organizaciji in da delujejo pri svojih drugih na socijalističnem prosvetljanju in strankinem organiziranju.

Čl. 4. Nobeden član Socijalističke partije ne sme biti član druge stranke, niti jo podpirati.

Čl. 5. Iz stranke se izključujejo oni, ki namerno ne spoštujejo programa, statuta ali odlokov stranke ali ki napravijo kako nepošteno delo.

Ravno tako se izključujejo iz stranke tudi poslodajalci, ki bi stopili v kartel proti delavcem.

III. Organizacija stranke.

Čl. 6. V svrhu lažje administracije in izvrševanja agitacije je S. P. J. razdeljena v oblastne organizacije. Broj oblastnih organizacij in njihove meje odreja strankin kongres.

Čl. 7. Oblastne organizacije sestojijo iz krajevnih organizacij in poverjeništev.

Vsak kraj, ki ima najmanj 10 članov zamore po odobrenju oblastne uprave osnovati krajevno organizacijo; v krajih pa, kjer ni 10 članov more se osnovati poverjenišvo.

Čl. 8. Krajevne organizacije in poverjenišva stoji pod kontrolo svoje oblastne uprave, katere odloke so dolžne izpolnjevati.

Ako je potrebno zamore en kraj po odobrenju oblastne uprave imeti več strankinih organizacij. V tem slučaju upravlja vse zajedničke strankine posle krajevni strankini svet, ki je sestavljen iz uprave vseh organizacij dotičnega kraja. Blize odredbe o tem predpiše pravilnik.

IV. Upravni organi stranke.

a) Glavni partijski odbor.

Čl. 9. Posle cele stranke vodi glavni partijski odbor, ki sestoji iz 15 članov in 5 namestnikov, ki jih voli strankin kongres s tajnim glasovanjem in proporcionalno. V slučaju, da se katero mesto izprazni, izpopolnjuje se glavni partijski odbor z namestniki po vrstnem redu.

Partijski odbor konstituira se sam.

Čl. 10. Dolžnost glavnega partijskega odbora je, da vrši in razvija organiziranje, agitacijo in propagando pisмено in ustno, z zbori in konferencijami in vsemi drugimi uspešnimi sredstvi in da, v smislu socijalističnih principov in v soglasnosti z odloki kongresa, opravlja vse posle stranke.

Samo glavni partijski odbor je pristojen za odločevanje o akcijah, ki se tičejo celega delavskega razreda in ki imajo obči politični ali gospodarski značaj.

Čl. 11. Za izvrševanje kontrole celokupnega strankinega gospodarstva izvoli kongres z listami po tajnem glasovanju in proporcionalno tri osebe, ki tvorijo finansijsko kontrolo.

Kontrola ima neomejeno pravico pregledati strankine račune, knjige in blagajne vsak čas in je dolžna, da tromesečno overava bilance strankinega gospodarskega stanja.

Dolžna je dajati o svojem poslu poročilo kongresu.

V. Oblastna in krajevna strankina uprava.

Čl. 12. Za izvajanje sklepov strankinega kongresa, izvrševanje strankinih akcij in socijalističke propagande v poslovnih oblastih, kakor tudi za vodstvo strankinih poslov v oblastih sestavlja se oblastna uprava potom volitev na oblastnih skupščinah tajno in proporcionalno.

Oblastna uprava sestoji iz 7 članov in 3 denarnih preglednikov. Uprava se sama konstituira.

Čl. 13. Uprava krajevnih organizacij je sestavljena iz 5 članov. To število se more po potrebi povečati. Istočasno se volijo tudi tri denarni pregledniki.

Uprave in pregledniki se volijo na letnih skupščinah tajno in proporcionalno.

Čl. 14. Krajevne organizacije in poverjenišva so dolžne izvrševati odloke oblastne strankine uprave in stoji neposredno pod njeno kontrolo. Nepravilno obstoječe organizacije zamore glavni partijski odbor na predlog oblastne uprave ukiniti.

Čl. 15. Poleg ostalih dolžnosti so krajevne organizacije in poverjenišva dolžna pošiljati oblastnim upravam trimesečna poročila o svojem delu in točno po statutu izpolnjevati materijalne obveze nampram stranki.

Čl. 16. Glavni partijski odbor predpiše pravilnik za delo oblastnih in krajevnih organizacij.

VI. Partijski kongres.

Čl. 17. S. P. J. upravlja vsi njeni člani preko kongresa, ki je najvišje telo v stranki.

Čl. 18. Partijski kongres se sestaja vsako leto. Seziva ga glavni partijski odbor, ki odreja čas in kraj obdržavanja kongresa in začasni dnevni red. Seziv kongresa z začasnim dnevnim redom se mora objaviti v glavnem strankinem glasilu najmanj 3 mesece pred kongresom. Poziv za volitev delegatov se mora objaviti najmanj trikrat.

Poročilo glavnega partijskega odbora o delovanju, kakor tudi vse resolucije se morajo tiskati v strankinem glasilu najmanj mesec dni pred kongresom.

Predlogi strankinih članov in organizacij za dnevni red kongresa se morajo predložiti glavnemu partijskemu odboru najmanj mesec dni pred kongresom in tiskati v strankinem glasilu najmanj 15 dni pred kongresom. Člani so dolžni pošiljati svoje predloge preko organizacij, katerim pripadajo.

Isto velja tudi za pritožbe strankinih članov in organizacij.

Kongresu se zamore predložiti samo pritožbe proti rešitvam glavnega partijskega odbora in oblastne strankine uprave.

Čl. 19. Pravico udeležiti se kongresa imajo:

1. Delegati krajevnih strankinih organizacij, izbrani po listah in proporcionalno na krajevnih skupščinah. Vsaka organizacija do 100 članov voli po 1 delegata in za vsakih nadaljnjih 100 članov še po enega. Ostanek od najmanj 60 članov daje pravico za enega delegata več. To število se računa po presečnem številu članov krajevnih organizacij, za katero je organizacija za poslednjih 6 mesecev plačala prispevek glavnemu partijskemu odboru. Stroške za pošiljanje delegatov nosijo organizacije same.

2. Člani glavnega partijskega odbora in finansijske kontrole.

3. Predstavnik strankine parlamentarne delegacije; ostali člani parlamentarne delegacije morejo sodelovati na kongresu ali brez pravice glasovanja.

Čl. 20. Edino kongres je pristojen da utrjuje taktiko, da daje direktive za vse akcije, ki se tičejo celokupnega strankinega življenja ali ki po svoji važnosti segajo globlje v politično in gospodarsko življenje zemlje.

Njegove naloge so še:

1. Da da svoje mišljenje o poročilu glavnega partijskega odbora, finansijske kontrole in strankinih poslancev.

2. Da voli glavni partijski odbor in finansijsko kontrolo.

3. Da odločuje o organizaciji stranke in v vseh vprašanjih, ki se tičejo strankinega življenja, in

4. da rešuje o poslovnih predlogih in pritožbah.

Čl. 21. Kongres odvarja glavni partijski odbor. Takoj po otvoritvi izvoli kongres iz svoje srede 5 članov v odbor za pregled in overenje polnomočij. Ta odbor upravlja posle kongresa do volitve stalnega predsedništva.

Na to izvoli kongres tri člane za utrđitev dnevnega reda.

Čl. 22. Po završeni verifikaciji polnomočij se kongres konstituira iz svoje srede z izvolitvijo 2 predsednikov in 5 tajnikov. O vseh vprašanjih odločuje kongres s prost večino glasov, razen ako ni izrečno drugače predpisano.

Čl. 23. V slučaju nužne potrebe zamore glavni partijski odbor sam ali na predlog dveh tretjin strankinih organizacij sezvati izredni kongres, ki se mora z začasnim dnevnim redom objaviti najmanj 14 dni poprej.

Za njegovo konstituiranje in delo veljajo iste odredbe kakor za redni kongres.

VII. Oblastne Skupščine.

Čl. 24. Oblastna skupščina sestaja se vsako leto. Njo seziva oblastna uprava, ki odreja čas in kraj obdržavanja skupščine, kakor tudi njen začasni dnevni red. Te skupščine se morajo obdržati najdalje v teku drugega meseca po kongresu. Seziv skupščine se mora objaviti v strankinem glasilu najmanj 1 mesec dni poprej obrednem s pozivom krajevnim organizacijam, da izvolijo delegate.

Čl. 25. Pravico udeležiti se te skupščine imajo:

1. Delegati krajevnih organizacij, izbrani na krajevnih skupščinah po listah in proporcionalno. Organizacija do 50 članov ima pravico do 1 delegata in za vsakih nadaljnjih 50 članov še po enega. Ostanek od 30 članov daje pravico na 1 delegata več. To število se računa po presečnem številu članov, za katere je krajevna organizacija za poslednje 3 mesece plačala odgovarjajoči prispevek oblastni upravi.

2. Člani oblastne uprave in njeni računski pregledniki.

3. En predstavnik strankine parlamentarne delegacije izbrane v dotični oblasti; tudi ostali poslanci te oblasti se morejo udeležiti skupščine, a brez pravice odločevanja.

4. Po 1 predstavnika glavnega partijskega odbora, osrednjega strankinega glasila in strankinega glasila dotične oblasti.

Čl. 26. Naloge oblastne skupščine so:

1. Da raziskuje socijalne politične in gospodarske razmere v svoji oblasti in da daje navodila za najboljšo izvrševanje sklepov partijskega kongresa, izvedbe organiziranja in vodstva socijalistične propagande v masi.

2. Da izrazi svoje mišljenje o poročilu oblastne uprave in računskih preglednikov.

3. Da voli oblastno upravo in računsko preglednike in

4. Da rešava o poslovnih predlogih in pritožbah.

VIII. Materijalna sredstva.

Čl. 27. Člani stranke plačujejo pri svojih krajevnih organizacijah vpisnino in redni članski prispevek vsak mesec.

Od mesečnega prispevka vsakega člana pošilja krajevna organizacija 1/2 dinarja vsak mesec za blagajno glavnega partijskega odbora preko svoje oblastne uprave.

Oblastne skupščine predpisujejo koliko znašaj celokupni mesečni prispevek enega člana in koliko od tega prispevka — po odbitku 1/2 dinarja za blagajno glavnega partijskega odbora — ostane krajevni organizaciji za pokritje krajevnih potreb in koliko da se pošilja oblastni upravi za njene potrebe.

Čl. 28. Glavni partijski odbor v sporazumu z oblastnimi upravami izda jednake članske knjige za celo stranko in potrebne znamke, s katerimi se bodo plačevali prispevki. Ta materijal bo glavni partijski odbor predal oblastnim upravam proti povrnitvi stroškov za članske knjige in znamke.

IX. Strankina posvetovanja od časa do časa.

Čl. 29. Glavni partijski odbor more od časa do časa imeti posvetovanja z upravami oblastnih organizacij, na katerih se pretresajo vsa aktualna vprašanja, ki v kakemkoli opiru zanimajo stranko, kakor tudi vprašanja agitacije in organizacije.

X. Kandidiranje in volitve.

Čl. 30. Volilni boj vodi glavni partijski odbor preko oblastnih uprav in krajevnih organizacij.

Kandidiranje vrši:

a) Pri občinskih volitvah dotična krajevna organizacija na skupščini svojih članov z listami po sistemu proporcionalnosti.

b) Pri volitvah za srezka samoupravna predstavništva skupščine krajevnih organizacij dotičnega srezka. Delegati se volijo po sistemu volitev delegatov za oblastne skupščine (čl. 24.). Srezka konferencija teh delegatov izbere kandidate po listah in po sistemu proporcionalnosti.

Oblastne uprave potrjujejo predložene kandidate pod a in b.

c) Pri volitvah za okrožna (oblastna) samoupravna predstavništva in za narodno skupščino zbor delegatov krajevnih organizacij dotičnega okrožja. Volitev delegatov in izbiranje kandidatov se izvrši kakor pod b.

Oblastna uprava konečno potrjuje te kandidate za okrožna (oblastna) volitve, a glavni partijski odbor v sporazumu z dotično oblastno upravo kandidature za narodno skupščino.

XI. Strankin tisk.

Čl. 31. Kot strankin tisk smatrajo se samo listi strankinih organizacij in institucij, ki jih izdajajo po odobrenju oblastne uprave in glavnega partijskega odbora.

Čl. 32. Člani stranke morejo zasebno izdajati liste in časopise. Njihovo delo je podvrženo kontroli strankinih organov.

XII. Strankino sodišče.

Čl. 33. Strankino sodišče ima nalogo, da rešuje o predlogih za izključitev iz stranke v slučajih, ki jih predvideva čl. 4. statuta. Predlog za sestavo strankinega sodišča more predložiti samo strankina organizacija in o njem odločuje oblastna strankina uprava. Proti njenim odlokom je možna pritožba glavnemu partijskemu odboru.

Strankino sodišče tvori 5 članov: po 2 imenuje sporne stranke, a predsednika odreja oblastna strankina uprava. Člani strankinega sodišča morejo biti samo člani stranke.

Čl. 34. Proti odločitvi strankinega sodišča, ki se izdaja pisмено, imajo obe stranke pravico pritožbe oblastni strankini upravi v roku od 1 meseca po dostavitvi. Rešitev o izključitvi objavlja se šele po odločitvi oblastne strankine uprave.

Proti odločitvi oblastne strankine uprave imajo izključeni člani pravico pritožbe oblastni skupščini, ki donese konečno odločitev.

Čl. 35. Če se strankin član, proti kateremu je vložen predlog za izključitev, odreče strankinemu sodišču ali ako v roku, ki mu ga uprava njegove organizacije odredi, ne imenuje članov strankinega sodišča od svoje strani, smatra se, da je izključen.

Čl. 36. Ponovni sprejem v stranko izključenih članov more vršiti samo partijski kongres na prošnjo vloženo na predpisani način.

XIII. Časno razsodišče.

Čl. 37. Časno razsodišče ima nalogo, da razsoja medsebojne spore strankinih članov.

Sestavlja se iz 3 članov: Po enega imenujejo obe stranke, a predsednika postavlja organizacija teženca, od katere se zahteva sestavitev razsodišča. Razsodba se upravlja pisмено.

Nezadovoljna stranka ima pravico proti tej razsodbi se pritožiti v teku enega meseca oblastni strankini upravi, ki odloči konečno in izvršno.

XIV. Sprememba organizacije.

Čl. 38. Spremembe v organizaciji S. P. J. zamore vršiti samo partijski kongres.

Kongres bo reševal samo one predloge za spremembo organizacije, ki so v glavnem strankinemu glasilu objavljene najmanj mesec dni pred kongresom.

XV. Prehodne naredbe.

Čl. 39. Do seziva prvega kongresa ujedinjene stranke sestavlja se začasni glavni partijski odbor od 15 članov in 6 namestnikov, ki bo v duhu sprejetega programa in statuta opravljati strankine posle. Isto tako se izberejo 3 člani finansijske kontrole in isto število namestnikov.

Čl. 40. V začasni glavni partijski odbor in finansijsko kontrolo voli se iz vsake dosedanje grupe enako število članov.

Čl. 41. Ta glavni partijski odbor ima poleg ostalega i te dolžnosti:

a) da podvzame takoj živahno delo za izvedbo organizacijskega edinstva stranke.

b) da izdela potrebne članske knjige,

c) da v sporazumu s dosedanjimi strankinimi upravami izvrši likvidacijo dosedanjih strankinih organizacij.

d) da v sporazumu z oblastnimi upravami odredi meje poslovnih oblastnih organizacij.

Čl. 42. Glavni partijski odbor izvrši priprave za seziv občega partijskega kongresa, ki se mora obdržati najdalje v teku leta 1922.

Čl. 43. Sestava začasnih oblastnih uprav se izvrši v sporazumu med glavnim partijskim odborom in oblastnimi organizacijami.

Čl. 44. Krajevne strankine organizacije izvršijo sestavo uprav na isti način kakor oblastne in v sporazumu z oblastnimi upravami.

Čl. 45. Oblastne uprave so dolžne obveščati glavni partijski odbor o celokupnem poslu za izvedbo ujedinitvenja.

Čl. 46. Glavni partijski odbor odloča tudi o izhajanju in urejanju osrednjega strankinega glasila, kakor tudi o izhajanju pokrajinskih listov; poslednje se izvrši v sporazumu z upravami oblastnih organizacij.

Čl. 47. Organizacijske odredbe tega statuta in prehodne odredbe se začno izvajati najdalje od početka novega leta 1922.

Stališče socijalističnega kluba o dvanajstinih.

Zakonski načrt za proračunsko dvanajstino za januar in februar 1922 je finančni odbor predložil naradni skupščini, ki bo o njem razpravljala 30. t. m. Socijalistični zastopnik s. Korun je v finančnem odboru glasoval proti dvanajstini in oddal pri tej priliki sledeče odvojeno mišljenje:

Votiranje budžeta ali budžetskih dvanajstin je eminentni akt političnega zaupanja v vlado. Tega zaupanja sedanja vlada ne uživa. Sestavljena je iz istih večinskih strank, kakor prejšnje vlade. In ta vladna večina je ravno tista, ki je izglasovala nastavo, ki ni zadovoljila nikogar v zemlji. Ustava ni ustvarila politične, gospodarske in socialne pravice, postala je orožje kapitalističnih in imperijalističnih nagonov buržoazije. Ta vladna večina je s svojo nesposobnostjo in zlonamernostjo ustvarila hrvaško vprašanje, ki grozi postati vprašanje državne eksistence.

Ta ista vladna večina sabotira — namerno ali nenamerno — vsako parlamentarno delo. S tem diskreditira parlamentarni režim, onemogočuje demokratični razvoj v državi ter ustvarja in podpira oligarhijo partijskih in posebno neodgovornih vojaških klik.

Iz te večine obrazovani vladni meniki vsaka smernost v zunanji in notranji politiki, ona ne pristopa k reševanju težke finančne in gospodarske krize, v kateri se nahajamo. Vprašanje izenačenja davkov, odprava sistema indirektnih davkov, trgovinske in tarifne politike, so ne-

rešena. Železniški in poštni promet je v razsulu.

Vladna večina je pokazala o priliki glasovanju o socialno političnih zakonih, posebno glede 8urnega delavnika, svoje delavstvu sovražno lice. Draginja v državi raste, izvozna politika se nadaljuje, konsument se nezaščiteno prepušča eksploataciji špekulanta.

Državni nastavljenici strajda, vprašanje nove moderne službene pragmatike se odlaga, dočim se vrši nastavljenje partijskih pristav v javne službe po oficijelno dogovorjenem razmerju. Korupcija se širi in vlada nima volje in zmožnosti, da jo prepreči.

Iz vladne večine, ki dela tako politiko, obrazovani vladni ne morem kot zastopnik kluba poslancev socialistične stranke Jugoslavije dati niti dvanajstin, niti rekrutnega kontingenta, tembolj, ker je imela vlada priliko poskrbeti za pravočasno rešitev rednega proračuna za l. 1922.

Sama sestava predložene poročila odborske večine kaže neverjetno neresnost in nelojalnost večine. S soglasnim sklepom finančnega odbora je bilo zaključeno, da morajo nekatere konstatacije nerednosti v državni upravi priti v izveštaj odbora. To se ni zgodilo. Odbor je poleg tega sklenil zahtevati od vlade znižanje števila vojakov v kadru. Tudi ta zahteva ni v izveštaju precizirana.

Iz navedenih razlogov oddajam svoje mišljenje.

Beograd, 20. decembra 1921.

Boj za agrarno reformo v mariborskem okrožju.

Okrožni agrarni urad v Mariboru je svoječasno nameraval podeliti zemljo, ki spada pod agrarno reformo, veleposestev Schönborn v Slivnici in pa Scherbaum v Sv. Mičlavžu državi ustanovi, t. j. pravosodni upravi odnosno kr. moški kaznišnici v Mariboru. Proti tej nameni, ki je nastala vsled tega, ker so zastopniki klerikalnih gruntarjev izjavljali, češ da v teh krajih ni malih kmetov in batarjev ter poljskih delavcev, ki so potrebni zemlje, so pa modrošno nastopili občinski agrarni odbori iz Rogoze, Spod. in Zgor. Bloč, Bohove, Sv. Mičlavža, Slivnice, Skok, Orehove vasi, Hotinje vasi in Črete po svojem pooblaščenju nar. poslancu s. Fil. Kisovarju.

Vršili so se nato komisijonelni ugledi na licu mesta v Slivnici dne 25. novembra t. l. in v Sv. Mičlavžu dne 24. novembra t. l. Zastopniki vseh agrarnih odborov so protestirali proti ustanovitvi posrednega zavoda moške kaznišnice v Sv. Mičlavžu, oziroma na Slivnici. V njih imenu je izjavil poslanec s. Kisovar, da je potreba — zemlji v občini Sv. Mičlavž prevelika, da bi se mo-

gla zemlja upotrebiti za kaj drugega, ne da bi se dala upravičencem, ki so za zemljo prošili. Doktor niso zadovoljni mali kmetje in batarji, tako dolgo se kaj drugega ne sme zgoditi. Iz občine Sv. Mičlavž se je oglasilo 64 prosilcev za podelitev zemlje.

Tudi v Slivnici in okoliških občinah je še veliko število malih kmetov, ki niso potom agrarne reforme dobili zemljišča in imajo oni edini pravico, da dobe zemljo z veleposestev Scherbaum in Schönborna.

To stališče je končno tudi pri komisiji prodrla in je bilo nato sklenjeno, da dobijo zainteresirani kmetje iz okoliških občin zemljišča Scherbaum in Schönborna, ki spadajo pod agrarno reformo, za posredni zavod mariborske moške kaznišnice pa se razlasti veleposestvo V. Post v Zg. Polskavi, in sicer približno 250 ha (njiv, travnikov, vrtov, gozdov, skupaj z zgradbami), ker bo to posestvo oddaljeno od Maribora 15 km prikladno za kaznišnico in za vzorno gospodarstvo in v tej občini ni potreba po zemlji tako velika, kakor pa je v okolici Maribora.

Bože Gohmayer:

Delavske zbornice.

Važnost in pomen zbornice za delavce in nameščence vidimo že v uredbi sami, ki našteva naloge in agende teh zbornic. Že pri razmotrivanju razmerja naprav oblasti, se vidi, da je oddaja mnenja pri ustvarjanju gospodarskih — in socialno političnih uredb zelo velikega pomena in skoro neomejena.

Kakor je potrebno, da se delavec zavzema za šolo in poduk, tako je potrebno, da se delavec zavzema poleg svojih gospodarskih interesov za oskrbo zdravstva, osebno blagostanje ljudstva, ljudsko politiko sploh, organizacijo produkcije, promet, davek itd. Tudi kdor misli, da je poljedelstvo stvar kmetov in

da se to vprašanje mora prepustiti samo agrarcem, ta je v zmoti. Delavske zbornice bodo torej morale vse pritegniti k sodelovanju.

Posebno je naloga delavske zbornice: 1. Oddaja poročil, predlogov in mnenj. 2. Sodelovanje pri gospodarskih upravnih in izvedba socialno - političnih ukrepov in enaki naprav. 3. Udeležitev pri posvetovanju sorodnih korporacij. 4. Vodenje evidence strokovnih in delavskih društev. 5. Vodenje delovne statistike in statistične poizvedbe. 6. Ustanavljanje in upravljanje socialno - političnih naprav in institucij vseh vrst. 7. Oddaja letnih poročil o delovanju državni socialni upravi.

Delokrog delavskih zbornic obsega vse, kar se tiče socialne politike, gospodarske politike. Njihov delokrog je takorekoč deljen v dve glavni skupini agend: v zakonodaji in ono, ki je vezana z upravo.

Vsa poročila, predloge in mnenja so namenjena pospešiti in uprati na zakonodajo v prid delavstva in nameščencev. K temu pride še praktično sodelovanje pri obrtnih in gospodarskih upravnih, pri socialno političnih institucijah in s posvetovanjem pri sorodnih korporacijah.

Pred vsem je potrebno in važno sodelovanje pri zakonodaji. Tukaj je zbornicam dana precejšnja možnost, da pospešijo vprašanja, ki se tičejo delavskih interesov direktno ali indirektno. Inicijativa pravica se razteza čez vso gospodarsko politiko, kakor tudi socialno politiko, pri zadnji v najširšem obsegu. To se pravi, da spada v kompetenco zbornic sledeče: Delovno razmerje, delavska zaščita, socialno zavarovanje, delovni trg, stanovanjska vprašanja, ljudska prehrana, ljudsko zdravje in ljudska izobrazba.

S temi problemi, ki so za delovni razred vsak zase več ali manj pomembni, se bodo delavske zbornice v prvi vrsti bavile. Ljudi produktivna in trgovska politika spada v njih kompetenco. V vprašanjih obrtništva, industrije, trgovine in prometa, v kolikor se bodo tikala interesov delavstva, bodo morale zbornice sodelovati. V tem bodo imele zbornice zelo širok delokrog. Z uredbo je delavcem in nameščencem priznana popolna pravica, da samostojno pospešijo obnovo in izboljšanje gospodarskih političnih vprašanj. Ne bo evč zaprek, zakonodajo in upravo nagibati k ukrepom, ki bodo v interesu proletariata. Vsekakor bo pa to odvisno od zmožnosti in sposobnosti v te zbornice izvoljenih zastopnikov in seveda od volje vlade, če bo hotela nasvete vpoštevati.

Demagogija vsake vrste bo morala biti izključena in se bo vedno moralo ozirati le na splošne gospodarske interese ljudstva. Nesmiselno bi bilo stavliti pretrane zahteve, ali pa izsiljevanje posebnih prednosti za posamezne strokovne odseke. Uspeh posameznih odsekov bo odvisen od skupnosti.

Še večja, kakor pravica do inicijative, je pravica neposrednega in praktičnega sodelovanja pri zakonodaji, kakor to predvideva člen 2 točka 2 in 3 uredbe. Zbornice ne bodo pospeševale samo reform socialnega in gospodarskega značaja s tem, da bodo vladni pošiljale vloge in predloge, temveč one bodo tudi imele priliko izražati svoja mnenja pri vseh vladnih uredbah in zakonih, ter ravno tako pri napravah in javnih institucijah, ki služijo obrti,

industriji, trgovini in prometu. Tudi teh vprašanj se bodo morale zbornice poprijeti, da se njihov delokrog ne bo skrčil na ožja socialna - politična vprašanja, temveč da se bo razširil na splošno produktivsko in konsumentsko politiko, tako, da bodo delavske zbornice v vprašanjih obrta, industrije, trgovine in prometa ravno tako mogle ugovarjati, kakor ugovarjajo in so ugovarjale trgovske in obrtniške zbornice v vprašanjih socialne in delavske politike, ustvarjajoč nekako ravnotežje v gospodarstvu delajočih sil.

(Dalje prih.)

Politične vesti.

+ Sam skuhal, sam pojedel. Kadar mu v pravdi sape znanjka, pošten Slovenec terorist postane — tako nekako je bil nekoč v svoji polemiki zoper Mariborske »Taborice« »Narod« zapisal. Mi bi dodali še to, da ta Slovenec, če je malomesten, tačas gotovo tudi porogljiv postane. In tako zdaj tudi »Jutro«. Na naš stvarni članek o vladni zavojeni politiki z prehrano naših mest in industrijskih krajev, je politički vestničar »Jutro« reagiral — zopet moramo to lepo besedo zapisati — z demagoškim žuganjem za prihodnje mestne volitve in pa povrh še s »salonskim (čankarjem) socializmom«. Kar se tiče našega čankarja samo nasvet: pustite v tel

resni stvari osebo in strelajte rajši v vsebino članka, zakaj kdor, preden sproži, zaniži, temu vojaki — bojazlivec pravijo. Glede žuganja z volitvami pa po poštenu azijski navadi »klin s klinom«: Kaj ko bi zažugali tudi mi, pa ne z mestnimi, ampak z državnimi volitvami, postavimo s kakim organiziranjem mest na odpor zoper sestradalno politiko vladnih demokratov?

+ Italijanski parlament proti vzpostavitvi odnošajev z Rusijo. V italijanski zbornici je bila po dolgi razpravi odklonjena resolucija republikanskega poslanca Chiese za upostavitve odnošajev z Rusijo. Za resolucijo je glasovalo 86 poslancev, proti 220.

+ Madžarsko Horthyjanstvo stopa v ožaje. Z ministrsko naredbo se odreja ukinitve pospešenega kazenskega postopanja in istočasno uvedba navadnega kazenskega - pravnega reda za vse kazenske zadeve.

+ Vstaja v Egiptu. Londonski poročevalec lista »Journal« javlja: Po izjavah, od danih v Foreigne office, obvladajo angleška oblastva v Egiptu položaj. Nad Port Saidom in Suezom je proglašeno obsedno stanje. Pri nemirih v Kairi je bilo usmrčenih več oseb, med katerimi se ba je nahajal profesor Orth, o katerem govore, da je bil avstrijski nadvojvoda. Umorjen je bil ba je z ubodi z bodalom v hrbet.

Dnevna kronika.

Afera polkovnika Vasiča. Izvezo iz Belgrada, da se znani polkovnik Vasič kljub težki obtožbi, da je hotel ogoljufati državo za 100.000 dinarjev, — svobodno izprehaja po Belgradu... Preiskovalni zapor za take gospode ba je ne prihajajo v poštev.

Glede ponarejenih 5-dinarskih bankovcev sporočajo: Ministrstvu za notranje zadeve je bilo poslanih 12 izdaj ponarejenih novčanic po pet dinarjev izdaje finančnega ministrstva. Deset falzifikatov je slabo napravljenih, tako da jih lahko vsakdo spozna. Dve vrsti, št. 8 in 9, pa sta napravljeni jako dobro. Glavne karakteristike teh falzifikatov so nastopne: Falzifikat št. 8: 1. Violetna risba na originalu je na ponarejeni novčanici preveč rožnata. 2. Rjav tisk je na ponarejeni novčanici bolj jasn. 3. Horizontalna siva barva naličja je višnjeva na originalu, na ponarejeni novčanici pa sivkasta. 4. Jezik zmaja na šlemu Miloša Obiliča se na pravi novčanici vidi jasno, na ponarejeni pa se ne vidi. 5. Senca, ki jo dela brada M. Obiliča, dela na ponarejeni novčanici odsekano črto brez senčenja s svobodnimi robovi. Na originalni novčanici je senca sestavljena od senčenj, ki se snajajo in prehajajo v senčenja vrata. 6. Očesna vrečica na spodnji trepalnici je na originalu jasno modelirana s senčenjem. Na ponarejeni novčanici je obraz na tej strani skoraj raven. 7. Na originalu kaže obraz Obiliča ušnika jasno očrtano obliko čeljusti. Obraz je na ponarejeni novčanici skoraj raven. 8. Na originalu se vidita na vratu zmaja dva majhna izrastka (vidita se samo s povečevalnim steklom), katerih na ponarejeni novčanici ni. 9. Drugi del bršljanovega listja, začenši od centra ravno na vrhu glave M. Obiliča, ni isti, kakor na originalu. — Falzifikat izdaje št. 9: 1. Višnjičasti obris je preveč rdeč. 2. Glava M. Obiliča ni modelirana, dočim je na originalu zelo dobro na-

pravljena. 3. Očesna vrečica spodnje trepalnice se na ponarejeni novčanici vidi slabo. 4. Senca, ki se nahaja blizu ušnikov na »kaski« in se na originalu dobro vidi, na ponarejeni novčanici skoro ni. 5. Vrat ponarejene novčanice je raven, ker nima sence, dočim je na originalu zelo lepo modeliran. 6. Oko je na pravi novčanici ošenečeno, na ponarejeni pa ga skoro ni. 7. Rob Obiličevega vrata je ošeneč s slabimi črtami, na originalu pa se senca pozna zelo dobro. 8. Šlem na glavi Obiliča je na originalu zelo v senc, na ponarejeni pa je skoraj raven in brez sence. 9. Jezik zmaja je na pravi novčanici zavrt navzgor, na ponarejeni pa je popolnoma raven. 10. Na ponarejeni novčanici ni dveh izrastkov na vratu zmaja. 11. Rep zmaja je na ponarejeni novčanici veliko tanjši in slabše izveden kakor na originalu. 12. Osnovna siva barva je posebno z desne strani in pri dnu nepravilna — netočna in se jasno razlikuje od iste barve na pravi novčanici. — Sumi se, da se te novčanice izdelujejo v Avstriji in da se preko Slovenije prenašajo v našo kraljevino.

Trboveljska premogokopna družba je na seji upravnega sveta definitivno sklenila, da osnuje v Ljubljani svoje centralno ravnanje. Ob enem je družba sklenila, da prenese tudi glavno knjigovodstvo z Dunaja v Ljubljano. Štirje jugoslovanski člani upravnega sveta bodo tvorili eksekutivno družbo in bodo samostojno sklepali v vseh zadevah, ki se tičejo družbenih podjetij v Jugoslaviji.

Kralj Aleksander v Sloveniji. V pondeljek se je z dvornim vlakom pripeljal v Ljubljano kralj Aleksander, odšel pa v Kamnik. V kamniških planinah se udeležil lova na divje koze.

D-lavčev jubilej. Delavec Franc Senčar v Slovenigradu je te dni obhajal 50letnico svojega službovanja pri tovarni za usnje F. Potočnik

LISTEK.

P. M. Dostojevski.

Duhoven in hudič.

Pred oltarjem krasne cerkve, osvetljenega od ogromne množice sveč, v svetlobi katerih je blestel srebrni in zlati klin, je stal duhoven v krasni obleki in sijajnem plašču. Bil je korenjaški in dostojen mož rožičastega obraza in lepo gojene brade. Njegov glas je bil zvočen in njegove kretnje so izražale neprestano vzvišenost. Cela njegova prikazen se je popolnoma vjevala s cerkvi, ki je žarela in bliščala v razkošnem odaju.

Zbrana občina je izgledala čisto drugače. To so bili večnoma delavci, kmeti, stare ženske in berači. Njih obleka je bila slaba in je razširjala na posebnih duhovščino. Njih upadli obrazi so kazali sledove gladi in njih roke sledove robotanja. Bil je to pogled na bedo in revščino.

Ko je pokadil pred vsemi svetin

podobami, je povzdignil duhoven pobožno in slavnostno svoj glas:

„Ljubljani bratje v Kristu!“ je govoril, „lubi naš gospod Bog je Vam dal življenje in Vaša dolžnost je, biti z njim zadovoljni. Ampak ste li zadovoljni? Nikakor.“

Predvsem nimate prave vere v našega ljubega gospoda Boga in v svete njegove čudeže. Ne darujete cerkvi tako radodarno od svojega prideka kakor bi morali.

Drugič: ne poslušate zadosti oblasti, upirate se posvetni moči, carju in njegovim uradnikom. Smešite zakone.

V sv. pismu stoji: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega.“ toda vi tega ne delate. Veste li, kaj je to?

Smrtni greh. Resnično, povem vam, hudič vas hoče speljati od prave poti. Ta vede vaše duše k pohujšanju, medtem ko mislite vi, da vas vzpodbuja vaša svobodna volja, da delate tako. Njegova volja je to, nikakor vaša. Čaka samo na vašo smrt. Gori od poželjivosti, da bi imel

vaše duše. Plesal bo pred peklenkim plamenom, v katerih bodo trpete vaše duše peklenске muke. Zato vas svarim bratje, in vas zaklinjam, zapustite cesto, ki vede k pogubljenju! Se je čas, usmili se, o Bog!“

Groze trepetajoč ga je poslušalo ljudstvo. Verjelo je slavnostnim besedam duhovna. Ljudje so vzdihovali, se križali in goreče poljubljali zemljo. Tudi duhoven se je pokržižal, obrnil z hrbtom proti ljudstvu in se smejal.

Slučajno je šel mimo cerkve hudič ravno ko je duhoven tako govoril ljudstvu in ko je slišal, da se govorilo o njem, je postal pri odprtih vratih in poslušal. Videl je, kako ljudje poljubujejo roke, videl je, kako je duhoven, sklonjen k pozlačeni podobi, hitro smuknil v mošnjo denar, ki ga je darovalo ubogo ljudstvo.

To je vzbudilo hudičovo jezo in ko je zapuščil duhoven cerkev, je šel hudič za njim in ga zgrabil trdno za posvečeni talar.

„Halo, tolsi gospodček!“ je zaklical, „zakaj se lažeš temu uboge-

mu, prevaranemu ljudstvu? Kakšne peklenске muke si mu opisoval? Ne veš li, da pretrpi to ljudstvo že v pozemskem življenju peklenске muke? Ne veš li, da ste ti in državne avtoritete moji zastopniki na zemlji? Vi ste oni, ki mu date občutiti peklenске muke, s katerimi mu grozite po smrti! Ali tega res ne veš? — „Dobro, potem mi sledi.“ — Hudič je duhovna zgrabil za vrat, dvignil v zrak in ga nesel k tovarni, k livarni železa. Tam je videl duhoven, begati delavce mrzlično in tje in se truditi v vročini. Kmalu duhoven ni mogel več prenesti soparnega zraka in vročine. S solzami v očeh je prosil hudiča: „Pusti me! Daj mi oditi iz tega pekla!“ — „Ljubi prijatelj, moram ti pokazati še več krajev.“ — Znova je zgrabil hudič duhovna in ga vlekel na neko veleposestvo. Tam je pokazal hudič duhovnu delavce, kako mlatijo žito. Prah in vročina, da se ni dalo prenašati. Paznik je prebil neusmiljeno z bičem vsakogar, ki je omahaval, premagan od dela ali od gladi. — Nato je povel duhovna

k bajtam, kjer so stanovali ti delavci s svojimi rodbinami; bile so zakajene, umazane in smrdljive luknje. Hudič se je skrenzil. Pokazal je bedo, ki je bila tukaj doma. Popyrašal je: „Nimaš-li tega že dosti?“ in izgledalo je, kakor da pomiluje hudič sam te ljudi. Pokorni božji sluga je to že komaj prenašal. S sklenjenimi rokami je milo prosil: „Daj mi iti od tod! Da, da, to je peklo na svetu!“

„Vidiš ga dobro. In vendar preprokuje ljudem drugo peklo. Mučiš in strašiš duševno one, ki so telesno že takorekoč polmrtni.“ — „Pojd naprej! Hočem ti pokazati še eno peklo. Eno — edino, ki pa je najgorše.“

Hudič je vedel duhovna v ječo, mu pokazal zaporno celico, surdečo od zgnilega zraka, napeheno z mnogimi ob zdravje in silo oplenjenimi bitji, ležečimi na tlaku, pokritimi od črvov, razjedajočih njih uboga, naga in propala telesa.

„Sleci svojo svileni obleko,“ je dejal hudič duhovnu, „priveži si na noge težke verige, kakor jih nosijo

v Slovenjgradu. Jubilanu naše čestitke! Kakor se nam sporoča, bo jubilan tudi odlikovan.

Poštni urad v Kranju je podzavljen ter je razpisana služba uradnega voditelja. Voditelj bo premeščen na državne stroške.

Preureditev selske službe pri pošti Grosuplje. S 1. januarjem 1922 se preuredi pri pošti Grosuplje do- stavljajo poštni pošiljki po selskem pismonoši tako-le: I. okraj bo obse- gal kraje: Jerova vas, Mala Stara vas, Velika Stara vas, Gradišče, Pe- rovo, Hrastje, Vrbače, Cikava, Sela in Brezje, II. okraj pa kraje: Dole- na Slivnica, Malo in Veliko Mlač- va, Boštanj, Zagradec, Götina, Dole- na Dubica, Gorenje Dubice, Blato in Praproče. — Dostavljalo se bo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju pa vsak torek, četrtek in soboto. Dostava se je uveljavila na novo le za kraje: Brezje, Jerova vas, Cikava in Sela.

Pregledovanje parnih kotlov. Trgovinsko ministrstvo je preneslo v pristojnost inšpekcije dela pri mi- nistrstvu za socialno politiko službo pregledovanja parnih kotlov v vsej državi. V tej inšpekciji se bodo osre- dočevali vsi posli te vrste, da se po- spešuje delavnost, ki je pri nas ne- obhodno potrebna in kateri se doslej ni posvečalo dovolj pozornosti.

Statistični podatki oddelka za za- ščito dece in mladine v ministrstvu za socialno politiko ugotavlja, da je po dosedaj dosegljivih poročilih v vsej naši državi 589 slepih otrok, 1862 juhomemli, 1802 duševno omejena, 1915 škrofuloznih in 286 sifilitičnih otrok. Končno število pa je v vsicni znatno večje.

Nesreča na Savi. V nedeljo sta zdeli ob izlivu Save v Donavo pri Kalimegdanu vlačilec »Prizren« in potniška ladja »Strossmayer« drug ob drugega. »Prizren« se je potopil, a k sreči ni bilo nobene žrtve. Kriv- da še ni dognana.

Nov svetnik. V Dalmaciji se je pojavil neki Božidar Reljić, ki potu- je od sela do sela in propoveduje konec sveta. S sabo nosi 1 m visok križ. Splitski policiji na možakar s križem očividno ne ugaja in ga je vtaknila v luknjo. Morda bi mu ka- ka, ljubljanskemu Studencu podob- na, naprava bolje pomagala.

Ljubljanski vodovod. Pišejo nam: Nekaj čujemo, da hočejo v Savo prave vzidati, zato da bi podtal- nica, ki je izza uravnarjanja savske struge že tako upala, da je ena čr- pljka ljubljanskega vodovoda že več me doseže, še naprej ne upadala. Ni- smo nasprotniki novega, ker je no- vo, ali na nekaj bi radi opozorili. Voda ljubljanskega vodovoda goro- vo ni slaba, ali z višave ni, kar pa je od nekdanj ideal za vsak vodo- vod. Če že ne drugo: človek ve, od- kje je voda, ki jo pije, in že ta ob- čutek ni, da bi štel med predsod- ke, ker z nižinsko vodo je pri vodo- vodih že obilo slabih skušenj za zdravje. Pa tudi če ljubljanski vo- do brez skrbi za zdravje pijemo, naj bi se, preden se v Savo milio- ni vtaknejo, vseeno prej povprašali od kdaj ima ljubljanska mladina gošče? Iz svoje mladosti sigurno vem, da te velike kvare pri znani lepoti ljubljanskih deklet poprej ni bilo, pač pa je dognano, da je goša znak domovinske pravice. Gradča- nov, ki pišejo Muro, in pa še tudi to, da v Gradcu goš ni več toliko ali tolikih, odkar so srebalke za vodo- vod na kraju, kjer gorski potok Muro doteka. — Naj se ta reč pre- čče še, dokler je čas.

Odvetniški izpit. Dr. Vinko Ra- potec je pri višjem deželnem sodi-

ti nesrečneži. Vlezi se na mrzli, ne- značni tlak in govori jim o peklju, ki jih pričakuje.

»Nikdar!« je odgovoril duhoven. »Ne morem si izmisliti bolj grozne- ga nego je to. — Prosim te najlep- šo: Pusti me oditi!«

»Ha, to je peklo! Ali boš sedaj razumel, da živijo ti možje in žene, ki jim groziš s peklom po smrti, že v tem življenju kakor v peklju in to predno sploh izdihnejo svojo dušo?« Duhoven je povesil glavo. Ni ve- del od razburjenja, kam bi pogledal. Hudič se je škodoželjno smejal. »Da, gospodček. Hočeš reči, da hoče biti hudičstvo goljufano. Dobro toraj! — In ga je spustil. Duhoven je zgrabil svoj plašč in odšel, kakor so ga neke nesle. Hudič je gledal za njim in se smejal.

Te povesti sem se domislil, ko poslušal pridigo jetniškega du- hovnika in napisal sem jo na ta zid, danes 11. L. grudna 1849.

šču v Ljubljani napravil odvetniški izpit. Čestitamo!

Ambulatorij za kožne in spolne bolezni otvori Okrajna bolniška bla- gajna ljubljanska v svojih ordinaci- skih prostorih Gradišče št. 2. Ordina- riral bo g.dr. Franc Virant. Am- bulatorij bo obenem posvetovalnica za spolno bolezni, v kateri se bodo uporabljala vsa sredstva poučeva- nja, da se nadaljnje razširjanje spol- ne bolezni, posebno tudi infekcij po rodbinah, kolikor mogoče omeji in zatire. Ambulatorij je dostopen vsem blagajničnim članom. Legitimacija se bo zahtevala le od onih bolnikov, ki postanejo delanezmnožni in imajo torej pravico do boleznine. Ordina- cije se vrše ob ponedeljkih in četrkih za ženske, ob torkih in petkih za moške, vsakokrat od pol 18. do pol 19. Prva ordinacija v torek, 3. janu- arja 1922.

Sosvet bolniške blagajne v Ljub- ljani. Pokrajinski namestnik je pri- delil upravitelju bolniške blagajne v Ljubljani posvet 12 članov, ki je sestavljen tako-le: Melhior Čobal iz Zagorja, Ivan Sirca, tovarna Will- man iz Ljubljane; Ivan Vrečar, zi- darski pomočnik pri mestnem magi- stratu v Celju; Ivan Hojnik pri pro- duktivni zadrugi krojačev v Maribo- ru; Anton Krajcar, čevljar v Mari- boru; Avgust Cvikelj, privatni na- meščenec v Ljubljani; Rudolf Juvan, zasebni uradnik v Ljubljani; Ivan Bizjak, krojaški mojster v Celju; Ing. Josip Boncelj, tovarniški ravnatelj v Ljubljani; Ferdo Primožič, mi- zar v Ljubljani; Ivan Kravos, sed- larski mojster v Mariboru in Fran Majcen, zasebni uslužbenec v Ljub- ljani.

Prvi čia novega ministra za so- cialno politiko. Včerajšnji »Avtono- mist« poroča, da je novi minister za socialno politiko (dr. Žerjav) zahte- val od okrajne bolniške blagajne za Slovenijo v Ljubljani 2 milijona kron kot ustanovni fond za ustanovitev bolniških blagajen v Srbiji. Ravna-

teljstvo imenovane blagajne nas na- proša ugotoviti, da ni ono v nobeni zvezi z notico v »Avtonomistu«, ki je tudi sicer netočna.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah Državne po- sredovalnice za delo v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 11. do 17. decembra 1921 dela 110 moških in 39 ženskih delavnic moči. Delo- dajalci so pa iskali 81 moških in 36 ženskih delavnic moči. Posredovani se je izvršilo 89. Dela iščejo: rudarji, kovinarji, viničarske družine, zidar- ji, tesarji, trgovski sodruidniki, pro- dajalke, strojniki, kurjači, sluge, natakariji, natakariice, dminarji, dni- narice, pisarniške moči, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenci, va- jenke itd. V delo se sprejmejo: rudar- ji, ključavničarji, mizarji, usnjari- ji, čevljarji, kolariji, drvarji, slaščič- čarji, elektromonterji, šteparice za čevlje, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Trbovlje. Naš kongres se je vr- šil letos v Trbovljah, kjer so nas tamkašnji sodrugi jako gostoljubno sprejeli. Priznati moramo, da nas ljubeznivost in napredek trbovelj- skega delavstva silno veseli in hva- ležni smo jim za gostoljubni spre- jem. Na Štefanovo zvečer so nam v »Delavskem domu« priredili lep koncert rudarske godbe, petje in nam predočili krasno uspelo živo sli- ko rudarskega trpljenja v rovu. V torek ob 3. popoldne je bil na dvori- šču lep shod, na katerem je govoril kot glavni govornik sodr. Golouh. Ob tel priliki samo ključemo sodru- gom v Trbovljah: na svidenje!

Razpisane so nekatere tobačne trafike v »Uradnem listu« št. 152.

Poziv. Gospodu, ki je opazoval incident po končanem koncertu dne 7. decembra 1921 v »Unionu« pri ho- duju uljudno prosim, da takoj javi svoje ime in naslov moji pisarni. Dr. Josip Klepec, odvetnik v Ljubljani, Janez Trdinova ulica št. 8.

Železničarji v boju za izboljšanje svojega položaja.

Snoči od pol osme ure do 10. ure zvečer se je vršil v »Mestnem do- mu« v Ljubljani velik železničarski shod vseh koaliranih železničarskih organizacij. Shoda se je udeležilo okrog 500 železničarjev.

Predsednik shoda g. Korošec (zastopnik Zveze) je poročal o ko- rakih, ki jih je doslej storil koalicijs- ki odbor pri ministrstvih v Belgra- du, kjer je dobil samo obljube, da se bo zahteve po finančni možnosti upoštevalo. Isto je poročal tudi g. Beltram (zastopnik Prometne zve- ze).

Poslanec sodrug Jos. Kopač je nato stvarno poročal o zadevi. Po- vedal je, da se je socialističnim po- slancem v zakonodajnem odboru po dolgem prizadevanju posrečilo, da se je v predlog o proračunskih dva- najstih posrečilo v zakonodajnem odboru vriniti postavko, ki predvi- deva povišanje oziroma izenačenje draginskih doklad. Po poročilu »Ju- tra« je zakonodajni odbor to postav- ko tudi sprejel. Glede trinajste plače pa bo treba urediti stvar tako, da bodo železniške uprave iz svojih re- zervnih fondov krile ta izdelek žele- zničarjem. Izjavil je, da se bodo — kakor doslej vedno — tako tudi za naprej socialistični poslanci energič- no zavzemali za železničarske za- lizeve.

Nastopili so potem še razni go- vorniki, ki so vsi govorili več ali manj za enotno strokovno organiza-

cijo vseh železničarjev. Pri tem je prišlo tudi do nekaj burnih scen. Srečeta je bila koncev konca na- slednja resolucija:

Resolucija.

Koalirani železničarji vseh kate- gorij zbrani na javnem shodu v Mestnem domu v Ljubljani dne 27. decembra 1921.

Protestirajo proti naravnost de- moralizirajočem zavlačevanju rešit- ve predlogov vrhovnega vodstva koaliranih železničarskih organiza- cij s strani vlade.

Beda med železničarstvom je priklopila do vrhunca po krivici žele- zniških uprav odnosno merodajnih faktorjev vlade.

Pozivljajo zadnjič Centralno vla- do, da s takojšnjo izpolnitvijo stav- ljenih predlogov obvaruje državo anarhije na železnicah, ki vsled obupnega gmotnega stanja celokup- nega železničarstva neizogibno mo- ra nastopiti.

Apelirajo na predsedstvo narod- ne skupščine in vse parlamentarne klube, da izpolnijo svoje obljube, da- ne vrhovnemu vodstvu koalicije. Zahtevajo da vrhovno vodstvo ko- alicije tudi vnaprej podvzame vse v čimprejšnjo ugodno rešitev.

Železničarski delegati danes po- novno odpotujejo v Belgrad, da se nadalje pogajajo za izboljšanje gmo- tnega položaja železničarjev.

Brzolavi.

MINISTRSKI SVET O DOGODKIH V ŠIBENIKU.

LDU, Belgrad, 27. dec. Danes od 17. do 19.30 je imel sejo ministr- ski svet, na kateri je trgovski mi- nister dr. Spaho izjavil, da smatra, da pomenja zadnji sklep zakonodaj- nega odbora kršitev sporazuma med muslimani in vlado, ki stremi po iz- enačenju davkov v vsej državi. V sklepu zakonodajnega odbora se vi- di razlika v obdavčenju posameznih delov države. Treba je samo opo- zoriti na razlike med dohodki, ki so v proračunu za 1. 1921/22 predvideni za Bosno in Srbijo. Medtem, ko so ti davki v Bosni predvideni z zne- skom 70 milijonov dinarjev, so pre- videni za Srbijo samo s 30 milijoni dinarjev. Zatem je notranji minister dr. Voja Marinković ponovno po- ročal o dogodkih v Šibeniku. Italijani zahtevajo, da se mora njihovi vojni ladji izkazati po vojaških in civilnih oblastih čast, kakor da bi jih mi za-

lili. Italijani so težko žalili naše ta- mošnje prebivalstvo, nakar so s strelji iz strojnic ranili veliko število našega naroda v Šibeniku. Sklenje- no je, da se v Šibenik odpošlje viši uradnik notranjega ministrstva, da preišče dejansko stanje, in da se šele po poročilu tega uradnika ponov- no razpravlja o tem vprašanju in sprejme končni sklep. Nato se je prečitala deklaracija vlade, v kate- ri se označuje program in zakoni, ki se imajo predložiti na prihodnji seji ministrskega sveta. Deklaracijo bo na jutrišnji seji skupščine prečital ministrski predsednik Nikola Pašić. Končno je bilo sklenjeno, da se iz- vede odgovditev trgovskih plačil v inozemstvu ter uporabi v vsej državi zakon o prisilni nagodbi, ki ve- lja na Hrvatskem. Nato je bila pre- citana ponudba o nabavi petroleja potem Standard Oil Co., vendar pa se je ta zadeva odgodila, ker bi se s sprejemom ponudbe moral izpre-

meniti zakon o monopolu, kar se more le zgoditi potom narodne skupščine.

VLADA BO ŽELJAM ŽELEZNI- ČARJEVUGODILA — V KOLIKOR BO TO MOGOČE NA PODLAGI PRORAČUNA.

LDU, Belgrad, 27. dec. Na snoč- nji seji ministrskega sveta se je po- leg ostalih prijavljenih zadev raz- pravljalo tudi o poročilu novega mi- nistra za promet Andre Stanića gle- de žel železničarjev z ozirom na zboljšanje njihovega gmotnega sta- nja. Upoštevač važnost teh držav- nih uslužbenecv, od katerih se pri- čakujejo veliki napori pri ureditvi pravičnega funkcioniranja prometa, je ministrski svet sklenil, da se že- lje železničarjev upoštevajo v koli- kor bo to mogoče na podlagi pro- računa.

OSTAVKA VOJNEGA MINISTRA ŽEČEVIČA.

LDU, Belgrad, 27. dec. Sodijo, da se bo vprašanje o imenovanju novega vojnega ministra odgodilo radi odhoda kralja v Slovenijo. Ver- jetno je, da bo za namestnika vojne- ga ministra medtem imenovan Ni- kola Pašić.

ŽELEZNIŠKA ZVEZA MED NAŠO KRALJEVINO IN GRŠKO, BOL- GARIJO TER TURŠKO.

LDU, Belgrad, 27. dec. Dne 2. januarja prične v Belgradu poslo- vati konferenca, ki bo razpravljala o vprašanju železniških zvez med našo kraljevino in Grško, Bolgarijo ter Turško. Ta konferenca se ima smatrati kot nadaljevanje bernske in salzburške konference. Na konfe- renci bodo zastopare vse štiri pri- zadete države. Konferenca bo skle- pala tudi o vprašanju izpremenbe voznih redov, ki naj bi stopila v ve- ljavo s 1. junijem 1. 1922.

KRALJ O VOLILNEM ZAKONU.

LDU, Zagreb, 27. dec. »Jutarnji List« poroča iz Belgrada, da so 24. t. m. položili novoimenovani ministri na dvoru prisego. Po prisegi je kralj čestital ministrom in izrazil željo, naj se čim prej uveljavi novi volilni zakon, ker so mu kot ustavnemu vladarju in kot sinu svojega naroda vedno pri srcu zadeve naroda in ker želi biti v stiku s svojim narodom ter čuti njegove besede.

VOLITVE SE BODO VRŠILE V NAJKRAJŠEM ČASU.

LDU, Zagreb, 27. dec. »Jutarnji List« doznava iz Belgrada, da skuša vlada čimprej pripraviti teren za nove volitve, ki bi se mogle vršiti že v mesecu aprilu. Najpozneje pa v mesecu maju 1. 1922.

STRAŠNA LAKOTA NA RUSKEM.

LDU, Pariz, 27. dec. Moskovski vladni krogi ne prikrivajo več, da so vesti, ki dohajajo iz gladovalnih ozemelj, vedno obupnejše. V tatar- ski republiki, v okraju Kazan že ne morejo več pokopavati trupel umr- lih za lakoto, tako da jih le še skla- dajo druge na druge kakor polena. 90% živine so že poklali. V haškir- skem ozemlju je 300.000 otrok brez strehe in hrane. Ljudje uživajo le še mešanico, pečeno in zmleto slamo iz koruznih storžev, česar bo pa tudi kmalu zmanjkalo. Ljudje lezejo radi prevelikega mraza v sode, da bi se ogreli. V Samari peljejo otroke na prosto, da tam hitreje poginejo od mraza, kakor pa da bi počasi umi- rali od lakote. Brez velikopotezne in takojšnje mednarodne pomožne akcije ne bo mogoče premagati gladi.

VOJAŠTVO V RUSIJI.

LDU, Pariz, 27. dec. Ruska vla- da je izdala naredbo, s katero se določa vojaška službena doba na dve leti in velja vojaška obveznost za mladeniče od 18. leta dalje. Do- služeni vojaki se štejejo do 40. leta k rezervi. »Journal« poroča, da bo znašalo mirovno stanje rdeče arma- de dva in pol milijona vojakov. Vsa- ko leto bo okoli pet milijonov mla- deničev živelo v raznih šolah ne- kake vrste vojaško predizobrazbo.

TUDI V EGIPTU SO IZBRUHILI NEMIRI.

LDU, Kairo, 26. dec. V mestnem delu, kjer bivajo domačini, je došlo do resnih izgrediv. Vojaška patro- la, ki se je vozila po ulicah na tovr- nem avtomobilu je otvorila na množico ogenj, pri čemer sta bila ubita dva upornika, štirje pa so bili ranjeni. Včeraj je bilo baje 14 ljudi ubitih, 40 pa ranjenih. V Sifti so streljale egiptovske čete na množi- co. Ena oseba je bila ubita, dve ra- njeni. Pri nadaljnjih nemirih sta bili v Port Saidu ubiti dve osebi, tri pa

ranjene. V Tanti je razkropila polici- ja demonstracijski izprevod, ki so ga vodile ženske. V Aleksandriji je bilo pri izgrediv aretiranih okoli 400 oseb. Sedaj vlada v mestu mir. Vladni uradniki so zopet pričeli de- lati, vendar pa se je razširila vstaja posamično na razne kraje v pro- vincih.

Gospodarstvo.

= Poštni čekovni zavod v Ljub- ljani izkazuje za mesec november 1921 sledeče poslovne uspehe: Šte- vilo vlog v 151.903; v oktobru 1921 138.095; v novembru 1920 87.667 s prometom v iznosu 683.750.330.08 K; 692.863.390.98 K, 325.582.226.40 K; Število izplačila 52.354; 61.778; 47.755; s prometom v iznosu kron 651.245.687.44, 665.367.908.54 K, 335.172.054.20 K. Imovina na raču- nih je znašala dne 30. novembra 1921: 188.789.027.50, dne 31. okto- bra 1921: 156.284.348.86, dne 30. no- vembra 1920: 71.173.473.88.

= Nabava različnega materiala za izdelavo protez. Državna protez- na delavnica želi nabaviti večje množine raznega materiala za izde- lavo protez za vojne invalide, kakor železne, medene in jeklene pločvi- ne, razne vrste želza, jekla, zaka- vic, vijakov, žico, volna, gumbov, svedrov, oglja, različne vrste gor- njega in podplatnega usnja ter po- trebščin za izdelovanje proteznih čevljev, nadalje mavca, gumiastih trakov in cevi, različnih poniklanih zaponk itd. itd. Natančna množina materiala in dobavni pogoji se lah- ko upogledajo pri upravitelstvu Drž. protezne delavnice v Ljubljani. In- teresenti se vabijo, da vložijo pisme- ne, zanečatene in pravilno kolkova- ne ponudbe z vzorci vred do vključ- no 25. januarja 1922 v pisarni liva- lidskega odseka (Št. Peterska kasa- ra) v Ljubljani, soba št. 2.

= Pobiranje takse od avtomobi- lov, fjakerskih voz in drugih vozil. a) Vsi, ki imajo avtomobile, fjakar- ske vozove na vzmetih (fedrih); b) motorne ali navadne bicikle, jih mo- rajo — ne glede na to, kako se upo- rabljajo — najkasneje do 30. januarja 1922 prijaviti. In sicer ako se ta vozila stalno nahajajo v ra- jonu policijskega ravnateljstva v Ljubljani, ali policijskega komisari- jata v Mariboru, tema oblastvoma, sicer pa pristojnemu občinskemu uradu. Takšni zavezanci se opozar- jajo na razglas v »Uradnem listu«, iz katerega je razvidno, da se mora vložiti za vsako vozilo poseb- no risмено prijavo, kako morajo bi- ti prijave kolkovane in katere na- datke morajo vsebovati. Vsi takšni zavezanci, posebno pa oni, ki mora- jo plačati letno takso, naj se drže določenega prijavnega roka, ker mora biti letna taksa poravnana najkasneje do 15. februarja 1922, si- cer zapadejo zamudniki kazni. Letno takso je plačati pri onem davčnem uradu, pri čigar okolišu se stalno nahaja taksi podvrženo vozilo. Od katerih vozil se ne plačuje letna taksa, je določeno v tar. post. 100 začasnega zakona o takсах in pri- stojbinah (»Uradni list« št. 100/1921) oziroma točki 3., čl. 49 taksnega in pristojbinskega pravilnika (»Uradni list« št. 104/1921). Vsake takse pro- sta so navadna kmečka vozila, ka- tera služijo izključno potrebi lastni- kov, vsled česar jih sploh ni prija- vi. Takšni zavezanci, ki ne plaču- jo letne takse, morajo poleg pra- vilno kolkovane prijave donesti za izkaznico o vozilu, katero izstavlja policijsko odnosno občinsko oblast- vo, takso po 3 din. v kolkih.

Primarij dr. Popačnik

zopet redno ordinira za učesne, učesne in razne vrstne bolezni.

Po svetu.

— Hoteli v New Yorku. New York ima okrog 1500 hotelov. Da si moremo ustvariti sliko, kakšni so ti hoteli, naj pove to-le: Eden izmed njih ima 2000 sob in je največji ho- tel na svetu. Vsak velik ima po- vprečno 1500 uslužbenecv, katerih skupna plača znaša v nekaterih slu- čajih do 50.000 dolarjev. En hotel ima po 125 kuharjev in le letni stro- šek za nove kozarce in krožnike ce- nijo v njem na 100.000 dolarjev. — Je pa seveda še cele vrste restavra- cij, manjših hotelov, salonov itd.

— 7.600.000! Angleške uradne statistike poročajo, da je število nezaposlenega delavstva v Veliki Bri- taniji naraslo preko 7.000.000 duš!

Več kot polovica vsega jugoslovanskega prebivalstva!

— Grki bežijo iz Male Azije. 1000 armenskih beguncem je prišlo v Atene. Pričakuje se prihod nadaljnjih beguncem. Vlada je dovolila nov kredit za pomoč beguncem. Po vestih iz Smirne so kemalisti odvedli iz mesta Sparte 500 grških otrok do 10. do 15. leta.

— Velik udarec za strokovne uni-je v Ameriki. Vrhovno zvezno sodišče je dne 5. decembra podalo razsodbo, ki je dalekosežnega pomena za bodoči boj med delavskim in kapitalističnim razredom v Združenih državah.

Razsodba se tiče tožbe, katero je uveljavila American Steel Foundries kompanija v Granite City, Ill., proti ondnotnemu Tri City Trades Councilu. Tožba izvira iz stavke. Sodišče je razsodilo, da piketiranje (postavljanje stavkovnih straž), kot se običajno vrši v štrajkih, je nepostavno. Drugi del razsodbe se pa glasi, da imajo delavske organizacije popolno postavno pravico organizirati delavce v neunijskih delavnicah, čeprav še

nimajo nobenega člana v takih delavnicah, ako se drže v mejah postavne propagande in drugih zakonitih sredstev. Prvi del razsodbe je velik udarec za delavske strokovne uni-je, kajti na temelju razsodbe je odslej vsaka stavkovna straža nepostavni čin in stavka brez straže je navadno izgubljena, dokler ne bo popolne delavske solidarnosti. Drugi del razsodbe je pa velika zmaga za organizirane delavce, ker pomeni, da kapitalisti se ne smejo več spotikati nad takozvanimi „zunanjimi agitatorji“, ki pridejo organizirati delavce v ne unijski delavnici. Seveda je treba zdaj definirati, kje so „meje“ postavne propagande in drugih postavnih sredstev.

— Novi ameriški trust. Poleg velikega ameriškega trusta „Steel Corporation“, se snuje sedaj drugi velik trust, ki bi obsegal 7 organizacij pod vodstvom najmočnejše, ki je „Republic Iron And Steel“. Kapital bi znašal 400 milijonov dolarjev, ali polovico kapitala Steel Corporation.

— Priorave za mednarodno umetniško izložbo v Benetkah. Ita-

lijska vlada je porabila nemško ministrstvo prosvete s prošnjo, da bi ji nemška vlada dovolila razstaviti nekoliko Böcklinovih slik, ki so last berlinske narodne galerije in münchenske Schack-galerije.

Dopisi.

Velenje. (Klerikalna polomija.) V nedeljo, dne 18. t. m. se je vršil shod Jugoslovanske strokovne zveze v Velenju. Shod je bil zelo slabo oriskan (navzočil je bilo 31 oseb, med temi 17 socialistov). Na dnevnem redu je bila prva točka: Le vkup, le vkup uboge ovčice, da vas zabeležimo v naš zlati zapisnik, da pridete do končnega cilja tja, kjer bomo vsi skupaj pri eni pogrnjeni mizi sedeli, delavci boste kašo pihali, mi jo bomo pa jeli. Predsednik Zajc je orisal današnji položaj in z jedrnatimi besedami sam sebi zažugal, za kaj se on bojuje že mnogo let, pa še ni dosegel niti najmanjšega uspeha. Toraj g. Zajc! Na dan in povejte in dokažite, da se res bojuje naša organizacija za interese delavnega ljud-

stva! Kdo je bil tisti, ki je v stavki železničarjev povzročil žrtve? Zaloška cesta je naš spomin! Shod je zaključil g. Zajc s pozdravom »Živio«, pa mu zborovalci niso pomagali. K besedi bi se bili radi oglasili naši sodruzi, pa jim je bilo od predsednika Zajca zabranjeno, ker ga je bilo strah, da bi ga razkrinkali. Ljudstvo je opazilo, da se boji poštene besede slišati in se je takoj razšlo. Torej delavci! Proč od provokaterjev, ki za vas delavce še niso niti s prstom niti gnili, pač pa so bili vaši najhujši tlačitelji!

Zavedni delavci. Škole. (Naši shodi.) Shod dne 11. t. m. je bil jako dobro obiskan. Poročal je poslanec s. Kisovar. Veliko zanimanje je bilo posebno za vprašanje o agrarni reformi. Navzoči so se povsem strinjali z izvajanjem našega sodruza glede nezakonite volitve v občinske agrarne odbore, ki so jih klerikalni gerenti povzročili s tem, da so obvestili okrožni agrarni odbor, češ, da v tem okraju ni ljudi, ki bi zahtevali zemljo, kar pa je naš poslanec povdarjal in dokazal, da imamo v nekaterih občinah mariborske-

ga okrožja čez 600 prebivalcev. Z navdušenjem je bil shod končan. Ustanovila se je obenem nova krajevna organizacija Kmetstvo - delavske zveze Škole. Vpisalo se je 24 članov in se jih 20 naročilo na »Ljudski Glas«.

Kupujte Cankarjevemu spominu posvečeno številko »Kresa«.

Angelo Cerkvenik
Francka Brenčičeva

poročena.

Ljubljana.

Na mesto posebnih obvestil.

Prodaja premoga

Ivana Treo, Ljubljana,
Cesta na gorensko železnico štev. 6.

Salma

Neraztržljivi kavčukovi
vi podpetniki za čevlje.

Posijite
naročnino!

Tovarna cementa Zidanmost

pričela izdelovati in priporoča: **Selektor Portlandcement (Flugstaub)** najfinije zmet, ne vsebuje nobenega zrna v Portlandcementu, konkurira kvaliteta vsem svetovnim znamkam ter ima garantirano 400 kg pritiska na 1:3 cm².

Selektor Fin-Portlandcement

počenja vezati v poldrugi uri in izvršuje v petih urah in je za vse železobetonske zgradbe najboljši cement in s tem fino mletim cementom se bode tudi izdelovalcem cementne opeke in sploh cementnih izdelkov zelo ustreglo.

Ker se vsled pomanjkanja premoga izdeluje samo mala količina, se priporoča za pravočasna naročila

Ravnateljstvo tovarne cementa Zidanmost.

Več krojaških pomočnikov

treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni se sprejme takoj. Samostojni dobe proti garanciji delo na dom. Stalno delo zasigurano.

Vpraša se: **EMONSKA CESTA št. 8 v pisarni.**

Najbolja zaloga se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvršnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

klavirjev in pianin v Ljubljani.
TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Hilzerjeva ulica št. 5

COSULICH-LINE
(prej AUSTRO-AMERIKANA)
Trst-Amerika prevaža potnike v New-York redno 3 krat, v Južno-Ameriko po 1 krat mesečno. — Pojemila in prodaja vozni listkov.
SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Koledverska ulica 28.

Naročajte „NAPREJ“

I. SANDRIN
LJUBLJANA.

Velika zaloga **usnja** kož, podplatov, gonilnih jermenov in bokza na debelo.

MESTNI TRG 6.

Nanižje cene! Nanižje cene!

VULKAN tvornica gumijevih izdelkov v Kranju

ETERIA GUMIJEVI PODPETNIKI
VULKAN KEANI

Izdeluje
prvovrstne podpetnike.

Čisto domače podjetje!

Ure budilke, n. h. ke, verižice, zlatino, srebrno, očala in poročne prstane

kupite najbolje pri

A. Lečnik,

urar in zlatar,
Celje, Glavni trg št. 4.

Popravi la dobra in točna.
Zlomljeno zlato in srebro plačujem po najvišji cenli.

Štiri novi ali rabljeni
skobelniki
se kupijo.

Oferte na tovarno Keršič.

Priporočamo tvrdko

JOSIP PETELINC

— Ljubljana —

Sv. Petra nasip št. 7.

Najboljši šivalni stroji

za rodbinsko in obrtno rabo, vse potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje. Srajce, kravate, žlice, vilice, nože i. t. d. Galanterijsko blago na droben in debelo.

IGN. ŽARGI „pri nizki ceni“

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in modnim blagom ter raznim perilom in krasotami.

Velika izbira vsakovrstnih zimskih potrebščin.

— Potrebščine za krojače in šivilje. —

Občno konsumno društvo v Zagorju ob Savi

(vpisana zadruga z omejenim poročtvom)

sprejema

hranilne vloge, ki jih ohrestuje po 4%.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 1033 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 41.647.42

Društveni sklad K 30.939.43

Blagovni promet za leto 1919 je znašal K 2.329.207.94.

Član postane lahko vsak, kdor plača vstopnino K 2.50 in delež K 40.—.

Pisarna v Zagorju štev. 99.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
— Trst, Wien. —

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.